

Adam Bitén
adam.biten@mfof.se

ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.krim@regeringskansliet.se

Tony Boman
tony.boman@mfof.se

SOU 2022:67 - Vägar till ett tryggare samhälle

(Dnr: Ju2022/03613)

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) har fått i uppdrag av Justitiedepartementet att yttra sig kring delbetänkandet Vägar till ett tryggare samhälle – kraftsamling för barn och unga, från Trygghetsberedningen. Av uppdraget framgår vidare att departementet önskar synpunkter på förslagen eller materialet i delbetänkandet.

MFoF ser positivt på utredningens bedömningar och föreslagna ändringar. Myndigheten anser dock att följande förtjänar att ytterligare uppmärksammas.

Ett väl fungerande föräldraskapsstöd under barnets hela uppväxt

Utredningen framhåller vikten av andra aktörer än de rättsskipande myndigheterna när det handlar om förebyggande insatser riktade till barn. MFoF delar utredningens bedömning. Förebyggande insatser börjar tidigt och behöver inkludera exempelvis elevhälsa, skolpedagoger och representanter från civilsamhällets organisationer. För unga barn är dock föräldrarna de viktigaste för barnets utveckling, egenskaper och beteenden. Att erbjuda ett väl fungerande stöd till föräldrar är därför en av de absolut viktigaste insatserna i arbetet för att förebygga att barn och unga dras in i gängkriminalitet.

Utredningen framhåller att kontakten mellan föräldrar och barnet som mest betydelsefull för utvecklingen av normbrytande beteende i barndomen före 12 års ålder. MFoF delar uppfattningen men det är viktigt att framhålla att ett effektivt föräldraskapsstöd måste vara långsiktiga och fortsätta till barnet är 18 år. Här visar MFoF:s kartläggningar en generell bristande tillgång till föräldraskapsstöd efter barnet fyllt 12 år. Kartläggningarna visar också att de riktade insatserna är för kortsiktiga. För att preventivt arbete ska ges möjlighet till framgång krävs ett långt tidsperspektiv. En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd spelar en viktig funktion för ett effektivt stöd under barnets hela uppväxt och även fungera preventivt mot ett normbrytande beteende för barn och unga.

Lokal samverkan

Trygghetsberedningen framhåller MFoF:s handlingsplan för ett brottsförebyggande föräldraskapsstöd som mycket viktigt för att vägleda aktörer på lokal nivå mot bakgrund av den ofta komplexa problembild som dessa aktörer möter i enskilda ärenden. MFoF anser att det i detta sammanhang även är viktigt att framhålla vikten av en fungerande lokal samverkan. I många kommuner bedriver flera aktörer ett bra arbete, men de berättar om problem att nå ut till de föräldrar som man behöver nå ut till. Det finns inte en orsak till detta utan är ett komplext nät som kräver omfattande lokal samverkan för att överbygga.

Nationell samordning

Ett fungerande föräldraskapsstöd är ett kostnadseffektivt och viktigt arbete för att förhindra unga dras in i kriminalitet. För efterlevnad av barnkonventionen är det också viktigt att alla föräldrar ska erbjudas ett likvärdigt stöd oavsett var i landet som föräldrarna bor.

På nationell nivå saknas strategi eller handlingsplan för att förhindra och motverka barns involvering i gängkriminalitet. MFoF har besökt flera av de områden som Polismyndigheten benämnt som socialt utsatta områden. Myndigheten samverkar även med Brå i deras uppdrag att utveckla stödet till kommuner med utsatta områden. Vid dessa möten har det tydligt framkommit att de upplever närvaron av ett stort antal myndigheter, med olika brottsförebyggande uppdrag. För att myndigheternas arbete ska främja varandra och kommunerna önskar de en nationell samordning.

Uppföljning och utvärdering

Trygghetsberedningen lyfter fram att det saknas utvärderingar av de åtgärder som genomförts med hjälp av statsbidragen. Fler sådana utvärderingar skulle ge kunskap om vilka trygghetsskapande eller brottsförebyggande effekter olika åtgärder resulterat i. MFoF delar denna uppfattning och vill ytterligare framhålla vikten av ett nationellt utvecklingsarbete kring uppföljning och förvaltning inom brottsförebyggande föräldraskapsstöd. Av myndighetens handlingsplan för ett brottsförebyggande föräldraskapsstöd framgår att även om de vetenskapligt utvärderade föräldraskapsstödsprogrammen och insatserna är många och av hög kvalitet, är det ovanligt att brottslighet är en av de utfallsvariabler som följs upp.

För att underlätta för kommunerna att navigera bland de evidensbaserade föräldraskapsstödsprogrammen som tillämpas i landet har MFoF skapat en översikt av program och metoder på myndighetens webbplats. Programmen saknar dock regelmässigt nationell förvaltning, vilket gör att utvärdering och träffsäkerhet över tid är svår att överblicka. Ett nationellt förvaltarskap skulle underlätta kommunernas användning av programmen över tid.

En särskild organisation för arbetet

Utredningen föreslår en särskild organisation för att stötta genomförandet av en kraftsamling för att förebygga att barn och unga involveras i gängkriminalitet. I organisationens uppdrag ska även ingå att verka för ett kunskapsbaserat arbete. MFoF välkomnar ett sådant förslag och vill framhålla vikten av att föräldraskapsstödet bereds en central plats i en sådan organisation. Så som tidigare framhållits är föräldrar normalt de viktigaste personerna för barnet, i barnets unga år. För ett väl fungerande preventivt arbete är det centralt att arbeta med föräldrar redan innan under graviditeten och fortsätta till barnet är 18 år.

Skellefteå, 2023-04-25

Per Bergling
Generaldirektör

Adam Bitén
Utredare

Tony Boman
Utredare